

juli '69

Kunstwerk van de maand

Het afgebeelde costuum is t/m 13 juli geëxposeerd op de manifestatie „Musement” in de Irenahal van de Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs te Utrecht (Buslijn 7).

Vanaf 14 juli is het te bezichtigen in de hal van het Centraal Museum Agnietenstraat 1 (Buslijn 2).

Onbekend ontwerper

Damesbadpak, rood genopt
wit katoenen flanel, 1918.

Lg. 105 cm taillewijdte
ceintuur 78 cm.

Inv.nr. 10508

Ons badleven ontstond in de oudheid bij heilige rivieren en medicinale bronnen van tempels der geneesgoden. Die wateren trokken scharen pelgrims, die op de gewijde plaats ook vermaak zochten. Al was het bad voor menigeen bijzaak, het bedrijf kwam de volksgezondheid ten goede.

Badkleding althans voor vrouwen gaat tot de late oudheid terug blijkens afbeelding van meisjes in bikini op Siciliaanse mozaïeken. De middeleeuwen krielden weer rond als Adams en Eva's voor de val, in de pierebak van badstoof of buitenbad van een bedevaartskerk, met spijs en drank op een vlotje en pijpers aan de kant.

Eer pest e.d. dan misprijzen der predikers bracht deze kuize inrichtingen allengs in diskrediet, wat de zindelijkheid niet ten goede kwam. Eeuwenlang was een bad zelfs in paleizen een witte raaf. Menigeen werd maar driemaal in zijn leven van top tot teen gewassen; bij de geboorte, bruiloft en overlijden. Zeebaden, bij de Romeinen bekend (luxebadplaats Baiae !) komen eerst in de 19e eeuw weer in de mode als massabedrijf dat kuur, sport en vermaak verenigt.

Heine zocht rust en inspiratie op Norderney en ontdekte de schoonheid der zee, wat een zomerverblijf aan de kust in de mode bracht bij scharen bewonderaars. Een romanticus gaf alzo de stoot tot ons strandleven, al heeft dat nu te Scheveningen of Ostende niets romantisch meer. De tijd van koningin Victoria geldt als preuts bij uitstek, doch rond 1850 was in herenzwembaden de zwembroek nog niet verplicht. Baadden de seksen tezamen in zee, dan was bedekt onderlijf voor heren geboden, voor dames echter minstens driekwart bedekking. Men werd per badkoets als kleedhokje de branding ingereden, bokken van schapen gescheiden, onder toezicht van de badvrouw. Wee de heer die per abuis zijn koetsje aan de dameskant zocht, door vertoornde virago's weggekeken !

De oudste langgemouwde en -gepijpte damesbadpakken vol ruches waren ware wapenrustingen, doch huldigden de ver van slanke lijn, accentueerden vrouwelijke vormen meer dan dat zij die verhulden. Het manvolk beleefde het rillerig en behaagziek van het trapje dalen dier welgedane schonen met wespentaille als verschijning van Venus in persoon.

Ons badpak van 1918 wekt in zijn genopte, langgepijpte heerlijkheid de lachlust der jeugd, al is het maar een flauwe afschijn der getailleerde, overdadig bestrooikte exemplaren van een halve eeuw vroeger.